

Hjärnkoll Västerbotten och idéer på hur forum för möten kan initieras, analyseras, struktureras, utvecklas samt genomföras i regionen

Att utveckla inflytande och delaktighet enligt länsplanen

Utvecklingsområden:

- involvera föreningar eller grupper av patienter, brukare och anhöriga i utvecklingen på de områden som prioriteras i handlingsplanen. Hur kan de systematiskt bidra med mer kunskap om läget eller idéer om hur utforma arbetet på ändamålsenligt sätt?
- förenkla för enskilda att lämna synpunkter på det stöd man (själv eller sin närstående) får och hur man t.ex. upplever att man blir delaktig i utformningen av sina insatser
- skapa större engagemang bland enskilda att vilja dela med sig av sina synpunkter och erfarenheter
- låta de enskildas upplevelser samt grupper och föreningars synpunkter ingå i de underlag som tjänstemän och politiker fattar beslut utifrån

Om ni blir bättre på att beskriva era utmaningar, era förhoppningar och ambitioner för framtiden, då blir vi många som kan hjälpas åt att förverkliga dem.

Målen kan bli

- Forum för samråd – där vi kan enas kring vilka frågor som är angelägna och uppnå något enande
- Forum samverkan – vilket gör att vi gemensamt kan följa enade aktiviteter och dess syfte
- Kompetensutveckling av brukarorganisationerna i syfte stärka deras våra roller – utveckla interna rutiner för samarbete
- Kompetensutveckling av verksamhetsnivå som på "golvet" nivå när det gäller vårdgivarna
- Identifiera gemensamma områden där utveckling av enskilda patienter och anhörigas plattform måste förbättras.
- Hur kan vårans unika kompetens tillföra mervärden för vården
- Går det att hitta delar där vi genom avtal tar på oss genomföra aktiviteter – utbildningar i vården – brukarrevisioner enligt våra önskemål – återkommande löpande uppföljningar av patienters vårdbedömningar. Vi har en unik kunskap när det gäller hela människan.

Gemensamma definitioner av begrepp EU-koden

Funktionshinderrörelsen bör ha en gemensam utgångspunkt i mötet med andra parter. Det gäller också en gemensam samsyn på i sammanhanget relevanta och nödvändiga begrepp. Vår önskan är att vi ska känna oss trygga med vad begreppen vi använder faktiskt innebär.

I ”koden” för samverkan presenteras fyra olika nivåer för engagemang i medverkandet i en beslutsprocess. Från enkel informationsförmedling (lägst aktivt), till samråd, dialog och slutligen det högst aktiva deltagandet: partnerskap. Utöver dessa fyra begrepp som presenteras i ”koden” är även *samverkan* och *samarbete* vanligt förekommande. Dessa ord tillsammans med *samråd* är besläktade, men har vissa särskiljande drag. Nedan presenteras de 6 orden och dess definitioner. Alla begreppen är definierade med hjälp av Nationalencyklopedin och Svenska akademiens ordlista.

Därtill är de besläktade orden även definierade med hjälp av språkvetare och litteratur. Vilka betydelser bär dem och vad skiljer dem åt?

Begreppsdefinitioner

Information (latin *informa* 'tio', av *info* 'rmo' 'utbilda', 'undervisa', egentligen 'ge form åt något'), generell beteckning för det meningsfulla innehåll som överförs vid [kommunikation](#) i olika former. En strikt gräns mellan information och kunskap är svår att dra. Information innebär att någon får kännedom om någonting ("blir informerad"). (NE)

Dialog (grekiska *dia* 'logos' 'samtal', 'dialog'), samtal mellan två eller flera personer (eller i överförd bemärkelse mellan t.ex. åsiktsriktningar). (NE)

Partnerskap förhållandet att vara partner (SAOB). **Partner** person (eller grupp) med vilken man samarbetar eller bildar ett par spec. i ekon. sammanhang. (NE)

Samråd överläggning för att enas om ett gemensamt handlande ofta i formellare sammanhang. (NE)

Samarbete arbete som bedrivs av två eller flera tillsammans med gemensamt syfte (NE)

Samverkan gemensamt handlande för ett visst syfte (NE)

Etablera strukturer och former som över tid medför en hållbar samverkan genom att föreningen Hjärnkoll Västerbotten har/erhåller nödvändiga resurser

Kunskap och arbetsformer som skapar engagemang och främjar utveckling

När det gäller just den här möjligheten vill vi lyfta att det vi själva oftast upplever som engagerande är det som också engagerar personal och verksamhetsföreträdare. Det är när vi tillsammans upptäcker en ny kunskap eller inser vikten av ett perspektiv som vi tillsammans skapar förutsättningar för verklig förändring. Därför är inflytande delaktighet viktigt – inte bara för att sprida eller samla in kunskap och synpunkter - utan för att skapa förutsättningar för *gemensamma upptäckter*.

Basen för Hjärnkoll Västerbotten är de tre nätverk som regelbundet samlar personer med egen erfarenhet i Umeå, Skellefteå samt Lycksele, bli en utmärkt plattform för

- att fortsätta utveckla metoder och organisationslösningar som involverar patienter, brukare och anhöriga på olika nivåer; t.ex. Delat beslutsfattande (individnivå), brukarrevisioner, Peer Support och kvalitetsteam (verksamhetsnivå) och former för dialog mellan olika aktörer och kompetenser på systemnivå
- att utveckla kunskaper om hur man "gör" inflytande som bidrar till både ökad kunskap på olika nivåer och engagemang för alla inblandade
- att stödja patient-, brukar- och anhörigföreningarnas samverkan och erbjuda dem att delta aktivt med insamling och analys av data samt spridning av ny kunskap och information till sina målgrupper
- att främja utbytet av erfarenheter och kunskap mellan föreningslivet och respektive huvudman i upptagningsområde
- att utveckla förmågan att utvärdera verksamheternas resultat utifrån de enskildas upplevelser i relation till samhällets ambitioner
- att samla in, aggregera och sprida såväl professionellas som brukares erfarenheter av hur vård och stöd ges – och vad insatserna leder till
- dessutom ingår det 20-tal så kallade ambassadörer/ informatörer i Hjärnkoll Västerbotten vars huvudsakliga uppgift idag är att påverka attityder till psykisk ohälsa. Berättelser av "egenerfarna" som visar sig ha avgörande påverkan till det bättre.

Vi måste känna att vi har på fötter när vi beskriver hur det "fungerar där ute" eller "vad brukarna tycker". Vi vill fylla begreppet "personcentrerad" med ett meningsfullt innehåll. Om vi ska skapa något nytt kan vi inte göra som vi alltid har gjort. Vi utgår från att det enda sättet att styra rätt är att involvera personer med egna erfarenheter i alla delar av utvecklingsprocessen.

- Hjärnkoll skulle ur det här perspektivet kunna fylla en viktig funktion för kommuner och landsting (Regionen Västerbotten) genom att
- stödja insamlingen av erfarenheter och upplevelser från såväl personal som från patienter, brukare och anhöriga
- stödja professionen och grupper av patienter, brukare och anhöriga att tillsammans utveckla användbar kunskap ur sina erfarenheter av att ge och få stöd.
- stödja arbetet med att formulera bättre underlag för en konstruktiv dialog om nuläget och om framtiden mellan ledningar och föreningar ute i landsting och kommuner
- erbjuda effektivare kanaler för att nå ut med ny kunskap direkt till dem den berör

Så här tänker vi att ett framtida scenario "Patient och anhörigrådet i psykiatri" (Region Västerbotten) kan ge svar på.

Vi har sneglat på den utvärdering, uppföljning som genomförts hos nuvarande Cancercentrum.

"Under de år då ni haft krav på er att inhämta synpunkter från oss så har både ni och vi haft anledning att fundera på hur man kan göra den processen bättre- effektivare och mer meningsfull för bägge parter.

Viktigt att skapa en gemensam bild av läget; vilka mål man når, vilka man hoppas kunna nå i framtiden, vilka åtgärder man hoppas ska förändra verksamheterna på ett positivt sätt för den enskilde brukaren, patienten eller anhörige - och att hela tiden följa upp vilka effekter åtgärderna får.

- *Tillföra kunskap gällande definitioner för olika typer av samverkan ex EU-koden*
- *Det blir lättare för oss att bedöma vilka frågor som är verksamhetsinriktade om vi försöker vara tydliga med att beskriva*
- *NULÄGET: Vad det är som behöver förbättras i dag -vilka av patienternas-, brukarnas och de anhörigas behov är det som inte kan täckas i tillräcklig grad? Förklara, beskriv vilka bedömningar som ligger bakom de förbättringarna*
- *PRIORITERINGAR: Vilka av förbättringarna delar vi har högst prioritet?*
- *Mötesformer, vem leder möten? Vem kallar till möten? Beredningsgrupp inför möte? Vilka frågor???*
- *LÅNGSIKTIGA MÅL:*
- *Hur vill i en gemensam syn att den enskilde patienten, brukaren eller anhörige ska uppleva skillnaden när förbättringar inom de områden som prioriterats genomförts? T.ex.*
- *"unga med NPF ska klara sin skolgång och uppge att de trivs i skolan"*
- *"personer med schizofreni eller andra psykosjukdomar ska ha lika god somatisk hälsa som resten av befolkningen".*

Resurser för uppstart

Ge resurser till Hjärnkoll Västerbotten, så kan arbetet starta med följande upplägg. Inledningsvis skulle följande kunna uppnås:

- Initiering med målbeskrivningar, vad stärker brukar - patient och anhörigorganisationerna i Västerbotten
- Inventering – analys och kravställningar på fungerande samverkan, dels behov av kunskaper, dels tillgång till teknik
- Införande - utbildningar vilket kan ses som en fas under år 2020
- Bättre fungerande brukarorganisationer som kan agera och bli ett viktigt incitament i en bred kedja av stöd till psykiska helhetsvården.

Tänkbara framtida avtal som föregås av resursdiskussioner

Exempel på avtalsområden som andra brukarorganisationer har med sina samarbetspartners: Så här har man beskrivet det; som en del i utvecklingen av det lokala brukarinflytandet och att förbättra bemötande och attityder till personer med psykisk ohälsa, erbjuder antal olika personal- och verksamhetsutbildningar. Här kommer några exempel på utbildningar som vi kan hålla;

- Bemötande och förhållningssätt - En utbildningsdag för personal och ledning som genom sitt arbete möter människor med psykisk ohälsa. Utbildningen går igenom olika funktionssätt, hur de yttrar sig och hur vi kan jobba med strategier och hjälpmedel. Den tar upp attityder och fördomar i samhället och dess inverkan.

- SIP ur ett brukarperspektiv - En föreläsning/workshop om nyttan med SIP utifrån brukarperspektivet, hur vi kan motivera personal och brukare och hitta vägar att arbeta tillsammans.
- Föreläsningar av en attitydambassadör – En attitydambassadör är en person med egen erfarenhet av psykisk ohälsa/funktionsnedsättning som delger sin egen berättelse. Hur har resan sett ut, vad bär personen med sig idag? Föreläsningen syftar till att bryta fördomar om psykisk ohälsa/funktionsnedsättning.
- Brukarmedverkan/brukarinflytande i praktiken - En halvdag för personal hur man i sin verksamhet kan arbeta för en ökad brukarmedverkan och ett större brukarinflytande.
- Psykisk ohälsa har många ansikten - En halvdagsutbildning om psykisk ohälsa, samhällets attityder och om föreläsarens egna erfarenheter.
- Som en del i utvecklingen av det lokala brukarinflytandet och att förbättra bemötande och attityder till personer med psykisk ohälsa, erbjuder vi ett antal olika personal- och verksamhetsutbildningar. Här kommer några exempel på utbildningar som vi kan hålla;
- Bemötande och förhållningssätt - En utbildningsdag för personal och ledning som genom sitt arbete möter människor med psykisk ohälsa. Utbildningen går igenom olika funktionssätt, hur de yttrar sig och hur vi kan jobba med strategier och hjälpmedel. Den tar upp attityder och fördomar i samhället och dess inverkan.
- SIP ur ett brukarperspektiv - En föreläsning/workshop om nyttan med SIP utifrån brukarperspektivet, hur vi kan motivera personal och brukare och hitta vägar att arbeta tillsammans.
- Föreläsningar av en attitydambassadör – En attitydambassadör är en person med egen erfarenhet av psykisk ohälsa/funktionsnedsättning som delger sin egen berättelse. Hur har resan sett ut, vad bär personen med sig idag? Föreläsningen syftar till att bryta fördomar om psykisk ohälsa/funktionsnedsättning.
- Brukarmedverkan/brukarinflytande i praktiken - En halvdag för personal hur man i sin verksamhet kan arbeta för en ökad brukarmedverkan och ett större brukarinflytande.
- Psykisk ohälsa har många ansikten - En halvdagsutbildning om psykisk ohälsa, samhällets attityder och om föreläsarens egna erfarenheter.